

## Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksen järjestäminen

JATELK 29.10.2020 § 25  
492/14.06.00.05/2020

1.5.2012 voimaan tulleen jätelain (646/2011) 149 §:n 4 momentin mukaan kunnan, jossa vuoden 1993 jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus lain voimaan tullessa hoidetaan sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, on tarkasteltava jätteenkuljetuksen järjestämistä jätelain 37 §:n 1 momentissa säädettyjen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehtävä asiassa päätös viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos päätöksellä siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jätelautakunnan toimialueella on nykyisen jätelain voimaan tullessa 1.5.2012 ollut käytössä sako- ja umpikaivolietteiden osalta sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Kuljetus järjestetään edelleen tällä tavoin.

Jätelautakunta on päättänyt sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetuksesta aiemmin kaksi kertaa.

Lautakunta päätti 25.4.2013 (51 §) säilyttää nykyisen järjestelmän. Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi päätöksen 9.4.2014 ja palautti asian jätelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Perusteena päätökselle ennen päätöksentekoa asiaa ei oltu selvitetty riittävästi sen arvioimiseksi, onko jätteenkuljetuspalveluja saatavissa kattavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Hallinto-oikeus totesi, että asiassa ei oltu lainkaan selvitetty sitä, millä ehdoilla toiminnanharjoittajat tarjoavat lietteen kuljetuspalveluja. Päätöksen perusteena olleet tiedot olivat toimijoiden toiminta-alueen, toiminnan laajuuden ja toimintakapasiteetin suhteen pääosin yksilöimättömiä. Lautakunta ei ollut osoittanut, että lietteen kuljetuspalvelujen kattavuudesta ja ehtojen sisällöstä ei olisi ollut saatavissa konkreettisempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa. Myös tiedot sako- ja umpikaivojen määrästä perustuivat varsin laajan liikkumavaran sisältävään arvioon eikä toimijoihin liittyvät edellä mainitut puutteet huomioiden ollut käsillä sellaisia tosiseikkoja, joiden perusteella olisi ollut arvioitavissa, voidaanko silloisten toimijoiden avulla hoitaa lietteen kuljetus jätelautakunnan koko toiminta-alueella. Hallinto-oikeus totesi, että jätelain 37 §:n 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttymisen osalta kysymys on oikeusharkinnasta eli sidotusta harkinnasta.

Asian palauduttua uudelleen käsiteltäväksi, jätelautakunta teetti FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:llä 17.3.2015 päivätyn selvityksen sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmän nykytilasta. Selvityksen mukaan jätelautakunnan alueen kunnissa ei ole koottu keskitettyä rekisteriä viemäriverkoston ulkopuolisista kiinteistöistä. Viemäriverkoston ulkopuolisten kiinteistöjen käyttämistä jäteveden käsittelymenetelmistä ei siten myöskään ole tietoja. Selvitykseen sisältyvän teoreettisen arvion mukaan jätelautakunnan alueella muodostuu vuodessa noin 59 000–70 000 kuutiota sako- ja umpikaivolietettä. Kuitenkin seudun vastaanottajat ovat ilmoittaneet ottavansa vastaan noin 22 600 kuutiota. Selvityksessä ei ole kyetty selvittämään, mistä ero kuutiomäärien välillä johtuu. Selvityksen mukaan sako- ja umpikaivojen jätehuollon seurantaa ei ole kyetty toteuttamaan siten, että jätelain 37 §:n edellytysten täyttyminen pystyttäisiin täysin varmistamaan. Selvityksen mukaan ei ole myöskään kyetty varmistumaan siitä, että kuljetuspalveluja on saatavissa tasapuolisesti ja syrjimättömin ehdoin. Selvityksen sisältyvän tarkastelun perusteella nykyinen järjestelmä ei myöskään edistä jätehuollon yleistä toimivuutta seudun kunnissa eikä tue jätehuollon alueellista kehittämistä. Käytössä olevan järjestelmän ei voida myöskään arvioida olevan kokonaisuutena positiivisia kotitalouksien asemaan eikä yritysten ja viranomaisien toimintaan. Alueellinen jätelautakunta päätti päätöksellään 28.1.2016, esittelijän esityksestä poiketen, että sako- ja umpikaivolietteen

kuljetusta jatketaan uuden jätelain mukaisena kiinteistönhaltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Lautakunta katsoi, että jätelain 37 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset päätökselle ovat olemassa.

Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi lautakunnan päätöksen 6.9.2017 antamallaan päätöksellä ja palautti asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus totesi, että koska asiassa ei ole osoitettu, että kaikki jätelain 37 §:n 1 momentissa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönotolle asetetut edellytykset täyttyisivät Joensuun alueellisen jätelautakunnan alueella, jätelautakunnan päätös on lainvastainen.

Hallinto-oikeus perusteli päätöstään sillä, että kunnan toimivaltaan kuuluu päättää siitä, järjestetäänkö kiinteistöittäinen jätteenkuljetus kunnassa tai sen osassa kunnan vai kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Kunnan harkintavaltaa jätteenkuljetusjärjestelmää valittaessa on kuitenkin jätelailla rajoitettu. Päätös kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta voidaan tehdä vain silloin, kun jätelain 37 §:n 1 momentin edellytykset täyttyvät. Kunnan päätöksen lainmukaisuuden arvioimiseksi on voitava varmistua siitä, että päätöstä tehdessä on ollut olemassa hallintolain 31 §:n 1 momentissa tarkoitetut asian ratkaisemiseksi tarpeellisista tiedot sekä selvitykset. Hallinto-oikeus totesi, että päätöksen lainmukaisuudesta ei voida varmistua pelkästään sillä perusteella, miten käytössä olleen sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän voidaan arvioida toimineen. Hallinto-oikeus totesi, että sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksiin on lain esitöissä katsottu liittyvän erityinen riski lainvastaisesta toiminnasta. Hallinto-oikeus totesi lautakunnan päätöksessään enemmän perustelematta todenneen, että kaikki jätelain 37 §:n 1 momentin edellytykset täyttyvät. Siltä osin kuin lautakunta on valituksen johdosta antamassaan lausunnossa todennut FCG:n selvityksen tulosten perustuvan arvioihin, joiden tulosta ei voida pitää täysin varmana ja että FCG:n selvityksessä liitemäärät on arvioitu virheellisesti, hallinto-oikeus toteaa, että lautakunta ei ole esittänyt selvitystä, jonka perusteella jätelain edellytysten täyttymistä ja päätöksen laillisuutta olisi mahdollista arvioida FCG:n selvityksestä poikkeavalla tavalla. Johtopäätöksensä hallinto-oikeus on todennut, että FCG:n selvityksen tulosten ja johtopäätösten perusteella ei voida päätellä, että kaikki jätelain 37 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyisivät sako- ja umpikaivolietteen osalta.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 13.8.2020 antanut Joensuun alueelliselle jätelautakunnalle huomautuksen. Päätöksessään aluehallintovirasto katsoo [jätteenkuljetusta koskevan] päätöksen tekemisen viivästyneen aiheettomasti, kun viimeisimmän Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen (6.9.2017) jälkeen jätehuoltoviranomainen ei ole tehnyt asiassa päätöstä. Aluehallintovirasto toteaa, että "seurauksena [jätteenkuljetusta koskevan] päätöksen syntymättä jäämisestä on ollut se, että sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetusta on jatkettu tavalla, jonka nykyisen jätelain edellytysten täyttymisestä ei ole ollut varmuutta. --- jätehuoltoviranomainen ei ole tehnyt asiassa uutta päätöstä vielä yli kahden vuoden kuluttua hallinto-oikeuden kumottua edeltävän päätöksen, vaikka sillä olisi ollut mahdollisuus ainakin päättää tehtävän ottamisesta kunnan hoidettavaksi."

Asian edellinen käsittely jätelautakunnassa (JLK 28.1.2016 § 4) ja sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetusta koskeva raportti (17.3.2015) ovat esityslistan liitteenä. Kaikki aiempi valmistelumateriaali, Itä-Suomen hallinto-oikeuden ja Itä-Suomen aluehallintoviraston päätökset sekä LCA Consulting Oy:n Puhas Oy:n toimeksiannosta tekemän selvityksen tulokset ovat lautakunnan jäsenten luettavissa luottamushenkilöiden verkkopalvelussa.

#### Jätteenkuljetuksen järjestämistä ja päätöksentekoa koskeva lainsäädäntö

Jätelain 35 §:n mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitetun jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta 36 tai 37 §:n mukaisesti (*kiinteistöittäinen jätteenkuljetus*). Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on

noudatettava kunnan jätehuoltomääräyksiä. Jäte on toimitettava kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.

Jätelain 36 §:n mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuljetus*). Käytännössä Joensuun alueellisen jätelautakunnan toimialueella kunnan järjestämä jätteenkuljetus tarkoittaa sitä, että kunnallinen jätehuoltoyhtiö Puhas Oy kilpailuttaa jätteenkuljetuksen ja kullakin urakka-alueella kuljetuksista vastaa kilpailutuksessa valittu urakoitsija.

Jätelain 37 §:n mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (*kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus*), jos:

- 1) tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kunta voi päättää, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus koskee lajiltaan tai laadultaan tietyn tyyppistä jätettä. Jos kunta päättää kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, sen on seurattava ja valvottava päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.

Jätelain 38 §:n mukaan, jos ollaan tekemässä päätöstä lain 37 §:ssä tarkoitetusta kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, on ennen päätöksen tekemistä varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä.

Jos tehdään päätös lain 36 §:n mukaisesta kunnan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, ei vastaavaa menettelyä edellytetä.

Hallituksen esityksessä jätelaiksi (HE 199/2010) todetaan kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta koskevan 37 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa, että kunnan olisi tehtävä asiasta kuntalain mukainen hallintopäätös. Toisin kuin vuoden 1993 jätelaissa säädetään, päätös voitaisiin kuitenkin tehdä vain, jos kaikki pykälän 1 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät. Kunnan päätösvallan rajaaminen ehdotetulla tavalla olisi tarpeen sen varmistamiseksi, että kunta varmistuu etukäteen 32 §:ssä vastuulle säädetyn jätteen osalta jätteenkuljetuspalvelujen saatavuudesta, laadukkuudesta ja toimivuudesta myös silloin, kun kuljettajan valinta jätetään ehdotetun pykälän mukaisesti kiinteistön haltijan päätettäväksi. Edelleen todetaan, että ehdotetut kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset olisivat tiukemmat kuin vuoden 1993 jätelain mukaisen sopimuserusteisen jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset. Tämä olisi tarpeen erityisesti kiinteistön haltijoiden oikeussuojan turvaamiseksi.

#### Jätteenkuljetusrekisterin tiedot ja nykytilanne

Kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää jätteenkuljetusrekisteriä, johon merkitään vuosittain jätteenkuljettajien toimittamat tiedot kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta. Rekisteritietojen perusteella sako- ja umpikaivoliettteitä on 2018 ja 2019 tyhjennetty kumpanakin vuonna noin 4300 erillisestä kohteesta koko toimialueella. Rekisteritietojen perusteella ajalla 2014–2019 erillisiä tyhjennyskohteita on ollut yhteensä yli 9000. Käytössä olevien kiinteistöjen

sakokaivot on tyhjennettävä jätehuoltomääräysten mukaan vähintään kerran vuodessa ja umpisäiliöt tarvittaessa. Kuljetusrekisterin perusteella on ilmeistä, ettei lietetyhjennyksiä tehdä kaikilla kiinteistöillä jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla. Sekä jätelautakunnan vuonna 2015 teettämän selvityksen että Puhas Oy:n vuonna 2019 teettämän selvityksen perusteella toimialueella vuosittain syntyvän sako- ja umpikaivolietteen määrä on merkittävästi suurempi kuin jätehuoltoviranomaiselle ilmoitettujen kiinteistöittäisten tyhjennystietojen taikka alueen vesihuoltolaitosten vastaanottamien lietteiden määrä.

Nykyinen sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmä ei edistä viranomaisten toimintaedellytyksiä lietteiden jätehuollon seurannassa ja valvonnassa. Koska toimialueella on käytössä myös kunnan järjestämää jätteenkuljetusta (poltettava ja biojäte), jätehuoltoviranomainen tietää kokemukseen perustuen, että kuljetusten seuranta sekä kiinteistöjen jätehuollon järjestämisen ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seuranta on merkittävästi helpompi toteuttaa kunnan järjestäessä jätteiden kuljetuksen. Nykyisen seurantajärjestelmän ja muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida varmistua sako- ja umpikaivolietteiden jätehuollon yleisestä toimivuudesta alueella eikä kaikilta osin muidenkaan laissa kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle asetettujen edellytysten täyttymisestä.

Edellä selostetut kaksi hallinto-oikeuden päätöstä huomioiden on täysin selvää, että nyt käytettävissä olevien selvitysten perusteella ei ole tehtävissä lainmukaista päätöstä, jonka mukaan alueellisen jätelautakunnan alueella sako- ja umpikaivolietteiden kuljetukset hoidettaisiin jatkossa kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Oikeuskäytännössä riittävälle selvitykselle asetetut vaatimukset ja FCG:n selvityksestä ilmenevä nykytila huomioiden on epätodennäköistä, että mahdollisesti tehtävä uusikaan selvitys johtaisi toisenlaiseen tulokseen. Mahdollisesta uudesta selvityksestä aiheutuisi perusmaksun jätelautakuntaosalla katettavia lisäkustannuksia.

Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusten saattamiseksi jätelain mukaiseen tilaan, on syytä tehdä jätelain 149.4 §:n mukainen päätös siirtymisestä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Jotta alan nykyisillä toimijoilla sekä kunnallisella jätehuoltoyhtiöllä olisi mahdollisuus varautua uuteen järjestelmään, on syytä varata muutokselle riittävä aika ja mahdollistaa muutoksen tekeminen aluettain porrastetusti.

Esityslistan julkaisun jälkeen on jätelautakunnalle toimitettu asiaan liittyen 27.10.2020 päivätty Auto- ja Kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry:n kannanotto sekä 29.10.2020 Joensuun Yrittäjät ry:n kannanotto. Nämä on toimitettu lautakunnan tiedoksi kokouksessa.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija Anna Kettunen

#### **Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:**

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää,

että kaikissa sen toimialueen kunnissa (Ilomantsi, Joensuu, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi) siirrytään kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetukseen vaiheittain aikavälillä 1.6.2022–1.2.2024, ja että

nykyinen sopimusperusteinen sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetus lakkaa kullakin Puhas Oy:n kilpailuttamalla urakka-alueella samaan aikaan kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

#### **Päätös:**

Jukka Mutanen teki esityksen, että asia jätetään pöydälle. Paavo Örn kannatti esitystä.

Koska oli tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu esitys, tuli suorittaa äänestys.

Äänestystavaksi valittiin kättennostoäänestys.

Suoritetussa kättennostoäänestyksessä jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus sai 2 ääntä (Hokkanen, Mainonen).

Jukka Mutasen esitys sai 7 (seitsemän) ääntä (Räty, Örn, Mutanen, Könönen, Pesonen, Krohns, Deleanu).

Näin jätelautakunta hyväksyi äänin 7 – 2 Pesosen tekemän esityksen.

Merkittiin, että Jenni Mainonen pyysi merkitsemään pöytäkirjaan eriävän mielipiteensä päätökseen.

Lautakunta piti kokoustaun 20.44-20.51

JATELK 17.12.2020 § 30

#### **Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:**

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää,

että kaikissa sen toimialueen kunnissa (Ilomantsi, Joensuu, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi) siirrytään kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteidien jätteenkuljetukseen vaiheittain aikavälillä 1.6.2022–1.2.2024, ja että

nykyinen sopimusperusteinen sako- ja umpikaivolietteidien jätteenkuljetus lakkaa kullakin Puhas Oy:n kilpailuttamalla urakka-alueella samaan aikaan kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

#### **Päätös:**

Jätelautakunta kävi asiasta keskustelun jätehuoltosuunnittelijan esittelyn pohjalta. Keskustelun aikana Pesonen Tanja Jukka Mutasen kannattamana ehdotti;

#### **Päätösehdotus:**

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää, että jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotusta ei hyväksytä, vaan jätelautakunta selvittää konsulttiselvityksenä arvion siitä, täytyvätkö jätelain 37 §:n I momentin mukaiset edellytykset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta. Selvityksen ohjeellisena pohjana tulee käyttää Kuntaliiton kunnan- ja kaupunginhallituksille 29.1.2013 osoittamaa yleiskirjettä (Jätehuoltoviranomaisen päätös jätteenkuljetusjärjestelmästä 5/80/2013), johon korkein hallinto-oikeus on useasti viitannut käsitellessään jätteenkuljetuksen järjestämistä koskevia tapauksia vaadittavan selvityksen osalta. Mikäli selvityksen perusteella kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen edellytykset eivät joltakin osin täyty kunnan alueella, tulee selvityksestä käydä ilmi myös ne toimenpiteet, joiden perusteella kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen edellytykset täytyvät.

Selvityksen valmistumisen jälkeen varataan jätelain 38 §:n mukaisesti vaikuttamis- ja lausumismahdollisuudet niille tahoille, joiden oloihin kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta koskevalla päätöksellä on huomattava vaikutus.

Selvityksen valmistumisen jälkeen lautakunta tekee päätöksen niistä mahdollisista toimenpiteistä, joihin se ryhtyy selvityksen perusteella.

Perustelut liitteenä.

Koska oli tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu ehdotus, tuli suorittaa äänestys ja äänestystavaksi valittiin kättennostoäänestys.

Suoritetussa kättennostoäänestyksessä Tanja Pesosen esitys sai 7(seitsemän) ääntä (Könönen, Mutanen, Örn,Krohns, Deleanu,Räty Pesonen ).

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus sai 2 (kaksi) (Hokkanen, Mainonen) ääntä.

Näin Pesosen päätösesitys tuli valituksi äänin 7-2.

Merkittiin, että Jenni Mainonen, Päivi Hokkanen ja jätehuoltosuunnittelija Anna Kettunen pyysivät merkitsemään pöytäkirjaan eriävän mielipiteensä päätökseen.

Lautakunta piti kokousta klo 19.17-19.29.

JATELK 16.12.2021 § 42

Afry Oy:n konsulttiselvitys sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksen lainmukaisuudesta on valmistunut.

Lain 917/2021 voimaan tullessa vireillä olleet asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti eli asian käsittely tapahtuu alkuperäisen 646/2011 lain mukaisesti.

Lautakunta on päätöksessään 17.12.2020 § 30 päättänyt mm. seuraavasti:

*Selvityksen valmistumisen jälkeen varataan jätelain 38 §:n mukaisesti vaikuttamis- ja lausumismahdollisuudet niille tahoille, joiden oloihin kiinteistöistä jätteenkuljetusta koskevalla päätöksellä on huomattava vaikutus.*

*Selvityksen valmistumisen jälkeen lautakunta tekee päätöksen niistä mahdollisista toimenpiteistä, joihin se ryhtyy selvityksen perusteella.*

Jätelain 38 §:n mukaan, jos ollaan tekemässä päätöstä lain 37 §:ssä tarkoitetusta kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, on ennen päätöksen tekemistä varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä.

Jos tehdään päätös lain 36 §:n mukaisesta kunnan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, ei vastaavaa menettelyä edellytetä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 13.8.2020 antanut Joensuun alueelliselle jätelautakunnalle seuraavan sisältöisen huomautuksen.

*Itä-Suomen aluehallintovirasto antaa Joensuun alueelliselle jätelautakunnalle huomautuksen siitä, ettei se ole noudattanut jätelain 149 §:n 4 momentissa säädettyä velvollisuutta tehdä päätös sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetusjärjestelmästä ilman aiheutonta viivytystä hallintolain 23 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla hallinto-oikeuden kumottua kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksen 6.9.2017.*

Nyt valmistunut konsulttiselvitys ei ole osoittanut, että Joensuun alueellisen jätelautakunnan alueella täyttyisivät jätelain mukaiset edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle koskien sako- ja umpikaivolietteen kuljetusta. Aiemman päätöksen mukaisen vaikuttamis- ja lausumismahdollisuuden varaaminen on tällöin ilmeisen tarpeetonta, koska kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei täytä jätelain vaatimuksia.

Sako- ja umpikaivolietteen kuljetusten saattamiseksi jätelain mukaiseen tilaan, on tehtävä jätelain 149.4 §:n mukainen päätös siirtymisestä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Jotta alan nykyisillä toimijoilla sekä kunnallisella jätehuoltoyhtiöllä olisi mahdollisuus varautua uuteen järjestelmään, on syytä varata muutokselle riittävä aika ja mahdollistaa muutoksen tekeminen aluettain porrastetusti.

Valmistelija: jätehuoltoneuvoja

**Vs. jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:**  
Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää,

että kaikissa sen toimialueen kunnissa (Ilomantsi, Joensuu, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi) siirrytään kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteidien jätteenkuljetukseen vaihteittain aikavälillä 1.1.2023–30.6.2024, ja että

nykyinen sopimusperusteinen sako- ja umpikaivolietteidien jätteenkuljetus lakkaa kullakin Puhas Oy:n kilpailuttamalla urakka-alueella samaan aikaan kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

#### **Päätös:**

Keskustelun aikana Anna-Helena Kosela ehdotti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi, Markku Karppinen kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa kättennostoäänestys siten, että ne jotka kannattavat käsittelyn jatkamista vs. jätehuoltosuunnittelijan pohjaehdotuksen mukaan äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat asian uudellen valmisteluun palauttamista äänestävät EI.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 4 JAA-ääntä (Iiris Pääkkönen, Reetta Voutilainen, Marika Ruusunen, Tapio Mustonen) ja 5 EI-ääntä (Asko Miettinen, Anna-Helena Kosela, Markku Karppinen, Tanja Pesonen, Tommi Asikainen). Puheenjohtaja totesi äänestyksen tulokseksi tulleen 4-5.

Lautakunat päätti siten hyväksyä asian paluuttamisen uudellen valmisteltavaksi.

Jätelautakunta piti neuvottelutauon klo 17.26-17.30.

JATELK 24.02.2022 § 11  
492/14.06.00.05/2020

Kokouksessaan 16.12.2021 § 42 Joensuun alueellinen jätelautakunta palautti asian uudelleen valmisteltavaksi. Antamassaan evästyksessä pyydettiin selvitystä Savo-Pielisen jätelautakunnan ja Jätekuukko Oy:n alueen kuljetusjärjestelmästä ja sen toimivuudesta. Kyseisille tahoille lähetettiin selvityspyyntö 20.12.2021, jossa asetettiin selvitykselle määräaika 3.1.2022. Määräaikaan selvityksen antajat pyysivät lisäaikaa ja selvitys toimitettiin 18.1.2022.

Selvityspyyntö ja selvitys liitteineen ovat oheismateriaaleina.

Savo-Pielisen jätelautakunnan ja Jätekuukko Oy:n yhteisen selvityksen mukaan Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella on siirrytty vanhan jätelain mukaisesta sopimusperusteisesta kuljetusjärjestelmästä nykyisen lain mukaiseen kiinteistönhaltijan järjestämään kuljetusjärjestelmään 31.10.2013 tehdyllä päätöksellä. Päätökseen ei haettu muutosta, joten päätös on lainvoimainen. Selvityksessä on selostettu toimintamallin pääasiallinen sisältö ja kokemuksia toimintamallista.

Savo-Pielisen jätelautakunnan sako- ja umpikaivolietteidä koskevalla toimintamallilla ei ole merkitystä Joensuun alueellisen jätelautakunnan päätöksenteossa, koska Joensuun alueellinen jätelautakunta on tekemässä omalta osaltaan jätelain 149.4 §:ssä tarkoitettua päätöstä. Päätöksen tekeminen siten, että valituksi tulisi kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus edellyttäisi, että jätelain 37 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyisivät Joensuun alueellisen jätelautakunnan toiminta-alueen osalta.

Joensuun alueellisen jätelautakunnan teettämät kaksi konsulttiselvitystä (FCG 2015, Afry Oy 2021) ja lisäksi Puhas Oy:n teettämä LCA Consultingin (2019) selvitys, ovat kaikki päättyneet siihen, että jätelain mukaisia edellytyksiä kiinteistökohtaiseen jätevesilietteen kuljetukseen ei lautakunnan alueella ole. Selvitysten hankkimisesta on aiheutunut merkittäviä jätemaksuilla katettavia ja jätehuollon asiakkailta perittäviä kustannuksia.

Näin ollen ainoaksi vaihtoehdoksi on jäänyt siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen sako- ja umpikaivolietteidien osalta.

Päätös on tehtävä välittömästi, koska jätelain mukainen määräaika päätöksen tekemiselle on päättynyt 1.5.2013 eli lähes yhdeksän vuotta sitten. Alueellinen jätelautakunta on saanut jo 13.8.2020 Itä-Suomen aluehallintovirastolta huomautuksen aiheettomasta viivyttelystä asiaa koskevassa päätöksenteossa. Aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että päätös olisi tullut tehdä jo 1.5.2013 mennessä sekä hallintolain 23 §:ään, jonka mukaan asia on käsiteltävän ilman aiheetonta viivästystä. Aluehallintoviraston mukaan viivyttelyn seurauksena on ollut se, että sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusta on jatkettu tavalla, jonka osalta nykyisen jätelain edellytysten täyttymisestä ei ole varmuutta.

Alueellisen jätelautakunnan velvollisuus kunnallisena jätehuoltoviranomaisena on huolehtia siitä, että sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmää koskeva päätös tehdään viipymättä ja että päätöksenteossa huomioidaan jätelain 37.1 §:ssä päätöksen tekemiselle säädetyt edellytykset ja ne perusteet, joilla hallinto-oikeus on jo kaksi kertaa palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi.

Puhas Oy:llä kunnallisena jätehuoltoyhtiönä on mahdollisuus järjestää sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusta koskeva kilpailutus siten, että myös pienemmillä paikallisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuun. Jätehuoltomääräysten mukaan asumisessa syntyvää lietettä on myös mahdollista käsitellä omatoimisesti tai antaa se pienmuotoisesti naapurikiinteistön tai muun läheisyydessä sijaitsevan kiinteistön käsiteltäväksi lannoitustarkoituksiin.

Jotta alan nykyisillä toimijoilla sekä kunnallisella jätehuoltoyhtiöllä olisi mahdollisuus varautua uuteen järjestelmään, on syytä varata muutokselle riittävä aika ja mahdollistaa muutoksen tekeminen kilpailutusalueittain porrastetusti.

Valmistelija: vs. jätehuoltosuunnittelija

**Vs. jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:**

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää,

että kaikissa sen toimialueen kunnissa (Ilomantsi, Joensuu, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi) siirrytään kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetukseen vaihteittain aikavälillä 1.1.2023–30.6.2024, ja että

nykyinen sopimusperusteinen sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetus lakkaa kullakin Puhas Oy:n kilpailuttamalla urakka-alueella porrastetusti samaan aikaan kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

**Päätös:**

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuntaliiton erityisasiantuntija Tuulia Innala oli asiantuntijana kokouksessa ennen päätöksentekoa.

Kaupunginlakimies Mikko Kärkkäinen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

Sampsa Jääskeläinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.